

VASI SZABÓ JÁNOS

LETTRES À L'OBSCURITÉ¹

ELSŐ LEVÉL:

Kedves Zoltán!

Szomorúan olvastam: a biztosnak hitt munkahely ingadozik. A régi cégek maradéka ki van szolgáltatva a politika széljárásának – elég néhány év melléfogás a gazdaságpolitikában, s maga alá temet sok száz kisüzemet... Ne feledd, hogy jártál a német multival! Gondolt nagyot, s „megpattant”: egyenest Kínába.

Ma nem lennék húszéves. Hol vannak a híres-neves liberális közgazdászok? Mikor az eszement pénzszerzés folyt, bókolnak. Mindent az adóságba keveredett kisemberek nyakába varrnak, azok a szerencsétlenek tehetnek mindenről. Nem a milliárdos off-shore betyárok! Hagyjuk...

A postai bélyegzőn nyilván láttad: elköltöztem „nyugatvégből”. A nimfomán kúranó palira vett. A ravasz Casanovát! Öreg napjaimra majdnem kisemmiztek! Ismered a véleményemet: az ügyvédek a demokrácia prostijai. A cafrika minden hájjal megkent védője bebizonyította, hogy évtized óta egy háztartásban éltünk. Páros heteken lecidázott, a hétvégeken ott ette a fene; de annyi év együttélés? Gombócból sok lenne...

A szomszéd megyében lakik Róza néném, hozzá költöztem. A ruháimon és néhány könyvön kívül minden ott maradt. A lakást ingatlanügynök ismerőssel, tisztességes áron értékesítettem. A pénz felét fölvettem. Valamit kezdjek belőle – kevés; az éhen haláshoz sok.

A városban garzont sem tudtam venni. A „bazárújságban” találtam elfogadható áron parasztházat. A Bakonyban áll, festői tájban. Autóbusz jár arra. Minap leugrottam szemügyre venni: régi téglapületek, beköltözhető. Kevesen érdeklődtek; az alacsony ár sem vonzotta a vásárlókat. Bányászfa-lu hegyoldalba épült „telepe”. Nekem megfelel: kristálytisza vizű kútja van, a ház mögött kis gyümölcsös, a kilátás vászonra illő. (Egyszer megfestem!) A pottyantást meg kell szokni...

¹ Montesquieu *Perzsa levelek* és Lovecraft *Suttogás a sötétben* c. műve nyomán.

Kis pénzmag maradt a későbbiekre. Ha nem túl nagy kérés: Ákos felsőkeresztesi könyvei közül néhányat kölcsönbe elküldhetnél. (Hamvas is jöhet!)

Legutóbb szűkszavú voltál. Mi van veletek? Eszter, hogy bírja? Ákos állapota javult? Mohit felvették a speciális iskolába? Halom kérdés, nem terhellek többel.

A Családodnak erőt, egészséget kívánok!

MÁSODIK LEVÉL:

Kedves Zoltán!

Megkésve írok – rengeteg a munkám. Köszönöm a könyveket. Elkese-rít a hír: vége a textiles üzemnek... Bester Ervin alapította nyolcvan éve, nagyapám kereskedése is árulta a termékeit. A kommunisták tisztelték, az államosítás után főmérnökként tovább dolgozhatott. Túlélte a gyár a fa-sisztákat, Rákosit, a gulyás-szocializmust, de a vadkapitalizmussal nem tu-dott megbirkózni.

A balhé, amibe keveredtél, megrémített. Vigyázz a sötét alakokkal! Sze-rencse, a rendőrök nem szálltak rád. Az ördögtől sem félsz. Fafejú Lancelot vagy, mint az apád fiatalkorában. Ebben a világban nincsenek Grál-lovagok!

A parasztházat mesteremberrel kifesttettem. Az előző lakó itt hagyta a bútort. Napokig takarítottam. Vettem egy ruszki kaszát, lekaszáltam a de-rékmagas gázt. A dzsungelből ribiszkebokrok, a kerítés mellett sűrű málnás, a melléképület mögött gondozatlan földieper került „napvilágra”.

Utánanézttem a szomszédságnak, a legtöbb épület lakatlan. Az erdő alatt két „belövéses” házban népes cigány família lakik: Hudákék. Jobbról a szomszéd magyar ember. Gellért Frigyesnek hívják, kedélyes öregúr. Mi-nap vendégségben jártam nála. Megittuk az áldomást a különleges, sötét-színű josta borából. (A josta: nagy bokorra nő, feketeribizkére hasonlí-tó termésű bogyós gyümölcs.) Zamos, savanykás ital, mint a meggybor. Néhány pohár után nehezen támolyog haza az ember...

A királynők városából „átírányítottak” egy németországi levelet, Rachel írt. Többször keresett mobilon, a vadonban nincs térerő. Berlinből Mainheimbe költözött, otthagyta a kutatást. Jól fizető „táv-marketinges” munkája van, egy laptop a „munkahelye”. Mainheim legjobb negyedében lakik, a szomszédjai törökök, lengyelek, perzsák. Utánad is érdeklődött. Említette, válik...

HARMADIK LEVÉL:

Kedves Zoltán!

Bakonyvég vegyesboltjában vettem Flekk Magazint. Nem kedvelem a bulvárt, a címlapról eszembe jutott a leveledben írt atrocitás. Furcsálltam, hogy Téged nem említettek. A „rasszista” szöveg ment. Beugrottam a kiricsnibe. A kocsmárosné panasolta: a fia néhány haverjával a fővárosban sétáltak, amikor terepjáróból kiugrott két ruhásszekrény méretű „subickos-képű”. Kérdezték: gárdisták vagytok? S szúrt az egyikük. (Rövidre nyírt frizurájuk, a divatos fekete ruha válthatta ki a reakciót.)

A cigányok itt sem széplelkek. A faluban lakik az Orsós família. A családfő bányász volt, néha beugrik a csehóba egy fröccsre. Értelmes ember, mindenről lehet vele beszélgetni, a szilikózistól sajnos a fülén veszi a levegőt. A gyerekei is dolgoznak. Itt a telepen sumák társaság lakik. Aprajánagyja otthon lebzsel, csak a nagylány dolgozik. Amilyen kikent-kifent módon, dögös cuccokban jár, lehet, prosti a főút mellett...

Gellért úr – a josta-boros – panaszkodik, minden mozdíthatót ellopnak. Egy alkalommal a kinyitott ablakon mászott be valamelyik szurtos. Légpuskával a füle mellé kellett löni, hogy elinaljon. Néhány nap múlva az öregúr vadászskutyáját bosszúból megmérgezték...

A telep mellett szalad a kristályvizű patak. Eljárok oda pecázni. A purdék közül kettő-három folyton a nyomomban sompolyog. A bokorból villogtatják az obszidián-szemüket. A régiek mondták: „szem a lélek tükre”. Ezeknek sötét a lelke! Az utcán mögöttem sutyorogják: „Jön a vén gólyaláb.”

Újból olvasva a leveled, különös „zöngét” érzek, ahogy a Lakatos Hajnalkáról írsz!

Rachel ismét üzent: összejött a szomszédjával, perzsa mérnökember...

NEGYEDIK LEVÉL:

Kedves Zoltán!

Szép, napos az idő. Tegnap öreg barátommal gombázni mentünk. Nagy kosárral szedtünk a csemegéből. (Frigyes vizsgázott gombaszakértő.)

Megértem a keserűséged: a csődbe csúszó városban nehéz tisztességes, mérnöki munkát találni. Külföldön jó esélyed volna, szakmai tapasztalatod van, a germánt „apanyelvi” szinten beszéled. Mi lesz Mohival és Ákossal? Esztert nem szabad magára hagyni! Sok lenne neki a két „gyerek”!

Kellemetlenség itt is akadt. Mothos gazemberek lelopták a szamóca második termését. Amit nem bírtak elvinni, azt letaposták. Négy napja a fészert ajtaját fölfeszítették, szerszámot vittek el. Nem hagytam annyiban! Barátom Csepel biciklijén Bakonyvégre tekertem. A körzeti-megbízottnál feljelentést tettem. Horváth törzsőrmester megírta a hivatalos papírokat. Javasolta: vegyek nagyobb kutyát, az majd elijeszti a „szarkákat”. A sógoránál volt eladó farkaskutya. Kaptam mellé egy befogott, lompos kuvaszt. Napokig morogtak egymásra. Néhány éjszaka után, a kerítés mellett párban ülve hegyezték a fülüket.

Telihold van, különös zajokat hallani...

A mobilposta ritkán merészkedik föl a hegyi úton. Leveletem a falu postáján adom föl. Meglepődtem, mikor ismerős fizimiska vigyorgott rám a kisablak mögöl. A hidrogénszőke Hudák lány. A kocsmában mondták, itt lakik nyár óta a faluban. A pasija módos parasztek sarja, őket „pumpolja”. Csinos nő. A szemei ragadozószemek, mint a többinek a telepen.

A leveledben nem írod, de kiolvasom: a romalány elcsavarja a fejed! Nem vagyok oda a cigányokért, de találni köztük becsületes, kiváló embereket. Hajnalka megérdemli a tiszteletet.

A roma-vérben pezseg a muzikalitás!

ÖTÖDIK LEVÉL:

Kedves Zoltán!

Feltartóztathatatlanul közeleg az ősz, érzem a csontjaimban. Vettem méterfát. Öreg barátom gatterján feldaraboltuk. Újfent panaszkodott: néhány apróságnak lába kelt a ház körül. A körzetisnél tett látogatásom után „csönd” volt. Rachel írta: küldött csomagot, de nem kaptam meg! Érdeklődtem a postán – nem a szűrős tekintetű Hudák Betti fogadott. A hölgy a komputerben utána nézett, valóban jött a nevemre küldemény, a mobilposta kézbesítette. Az átvételi elismervényen az aláírás messziről sem hasonlított az enyémhez. (Aznapi Hudák lány volt szolgálatban.) Mit tegyek?

A kutyák ugatnak egész éjszaka. A teliholdra gyanakodtam...

Írod: Mohinak sikerült alapítványi iskolát találni. Add át a gratulációt Hajnalkának! Nagy szó felvételt nyerni a vízivárosi konzervatóriumba. Kevés az államilag támogatott ösztöndíjas hely.

Fiam, keress végre munkahelyet!

HATODIK LEVÉL:

Kedves Zoltán!

A helyi média-bizniszt nem ismerem. Nem hallottam Karácsony Henrikről. A fővárosiak költöznek most vidékre, évtizedes „tornyok” dőlnek ott sorban.

A Bakonyt szeptemberi eső áztatja. A kutyák veszettül ugatnak. Gondoltam, vadállat járhatott az erdőből. Tegnap a kert végében a felázott talajon mély lábnyomokat találtam.

A szomszédba tartottak. Szedett-vedett a kerítésem: ott ugrottak be, megkerülték Gellért úr szögesdróttal koronázott betonfalát. Ravasz tolvajok!

Az öreg a csengetésre nem jött ki; tán szunyókált. Délelőtt ismét eleredt, bőrig áztam. Hiába nyomtam a csengőt. Ha nem a barátomról van szó, hagyom a fenébe: a ház ajtaja rögtön kinyílt. Dohszag ült a szobában. A vaskályha hidegen állt, alig volt hamuja. Frigyes napok óta nem volt otthon. Csodálkoztam, hogy szó nélkül távozott. A tolvajok miatt zárva tartotta a házat.

Másnap sem került elő. A földút biciklivel járhatatlan, felhúztam a „sártaposó” bakancsot, gyalog mentem a faluba. A hízott körzetis, mikor meglátott, kedvetlenül húzta a száját. Határozott föllépésemnek hála: a Lada Niváján fölhajtott a telepre. Körbejárta Gellért úr házát. A kertben a nedves bokrok alá is benézett. Mondta: végig megy az erdészet makadám útján, hátha gombaszedés közben lett rosszul a szomszédom. Késő délután jött vissza. Nyomát sem látta Frigyesnek...

Az utcasoron szokatlan csönd volt. A kutyák kushadtak, mégsem aludtam jól. Reggel a körzeti megbízott – tűzoltószertárral egybeépült – irodája előtt várakoztam. Horváth törzsőrmester nem tartott „fogadóórát”. Az áfész-kocsmára két sarokra, benéztem a füstös helyiségbe. Orsós Karcsi asztalához ültem. Egyik cigit a másik után szívta. Hallgatagon kortyoltam a bort, mikor – két slukk közt – megkérdezte: „*Mi történt Gellért Fricivel?*” A hír gyorsan terjedt... Elmondtam, amit tudtam. Fizimiskája elkomorult. „*Ha vár kis ideig, hozok valami érdekeset!*” Fölállt, köhögve a kijárat felé indult. Teli műanyag táskával tért vissza, sárguló újságokat láttam. „*Tudom, maga tanult ember, hasznát veszi. Könnyebben megérti a történeteket.*” Kínos helyzet; kénytelen voltam elfogadni a csomagot – sóhajtván: hogyan cipelem föl, az erdőn keresztül... Meghívtam egy pohár borra. Szabódva fogadta el, gyorsan felhajtotta, elbúcsúzott. Akkor jött be a két nagyobbik Hudák fiú. Gúnyosan köszöntek: „*Jó reggelt, gólyaláb úr!*” A tekintetüktől hideg futkosott a hátamon.

Nem akarlak a gondjaimmal terhelni. Írtad: aggódsz Hajni miatt. Nehezen szokja a nagyvárost, a fősvuli kemény. Életre való lány az! Neked a munkahely legyen az első!

HETEDIK LEVÉL:

Kedves Zoltán!

Tudom, hogy az idődet rabolom. (Azért nem válaszoltál?) Frigyes barátom nem került elő. Ennyi idő multával, nem is fog... Horváth annyit mondott: eltűntnek nyilvánították.

Hudákék előbújtak a vackukból, részeg vircsaftjuktól hangos az utca. A kutyák hajnalig csaholtak. Kimentem a ház elé, beleordítottam az éjszakába: „Hagyják abba!” Öreg barátom légpuskáját elvitték a rendőrök; jó lenne a levegőbe lőni vele! Frigyes kertjében sudár almafa áll, őszi fajta, hullik rendesen. Egy kosárral szedtem alóla. A vén Hudák Pista sántikált a kerítés előtt, ferde szája vicsorgott, mikor bekiabált: „Csóresz-móresz, gólyaláb? Szüretelj csak, hullát nem lehet meglopni!” Este szokatlanul csendben voltak a kutyák. A farkaskutya szűkülésére ébredtem. A kapu mellett kinyúlva találtam a kavaszt. A vadabbik – megdöglött... Szerintem megmérgezték! Előző nap semmi baja nem volt. A fészkerben rozsdás fémrostát találtam. A fakeretét megerősítve, felcsavaroztam az ablak elé. Elfogyott az étel, jól jött a finom alma.

Este a viharlámpa világánál beleolvastam a kapott újságokba. Szükszavú bűnügyi cikkek voltak. A bútorok megnyúlt árnyai közt lapozgatva, félelmes olvasmány. Ha jön a hideg, jó lesz gyújtósnak.

Sajnálom, hogy nem írtál. Racheltől bécsi keltezésű levelet kaptam. A jó képű „Xerxészről” kiderült, a fiúkat se veti meg. Szegény lányom! Az osztrák rokonokhoz költözött Mainheimből. Haza nem akar jönni... Téged is üdvözöl, sokat gondol Rád...

NYOLCADIK LEVÉL:

Kedves Zoltán!

Nem értem a hallgatásod okát. Rachel emlegetésétől „gurultál be”? Nézd el egy zavarodott, vén hülyének!

Visszavonhatatlanul beköszöntött az ősz. Hajnalban deres a fű, a fáknek sárgul a lombja.

Minap, a farkaskutya is kimúlt. Ha állatorvossal megnézetném, kiderülne: megmérgezték, akár a kuvaszt. A söpredéktől kitelik! Fejszével az ágy alatt alszom, ha lehet alvásnak nevezni. Holnap lemegyek a faluba, feladom a levelet – nem a hidrogénezett fejű Hudák lány lesz ügyeletes –, Orsóstól veszek kutyákat. Azt mondta, vannak, de korcsok. Korábban az idegeimre ment a vonyításuk. A csönd rosszabb mindennél. Tegnap a kerítés felől lépteket hallottam, suttogást az ablak alatt. Képzelműdöm? A redőnyt nem merem fölhúzni. Ha volt ott valaki, a rács elriasztotta!

Kutya nélkül semmiképp nem jövök haza. (Utáltam a pitbullt, most jó lenne egy...)

A viharlámpából kifogy az olaj, befejezem a levelet.
Isten áldjon Téged és Hajnalkát!

P. S.
(Válaszolj!)

2009. Tanakajd

